ح) تعبیر «خالفنا و احتیاطا» قرینه داخلیه انحصار احتمال تصحیف

خب عبارت را ببینید. میفرمایند ابویوسف این را گفته. حالا احمد چه کار کرده؟

«وقال أحمد: في آخر الشهر مثل قوله»؛ مشکلی که بود ما «قوله» را به ابویوسف میزدیم. و حال آنکه با وجود تعبیر «خالفنا و احتیاطا» ممکن نبود به ابویوسف بخورد. و لذا در مباحثه از یکی از کتابها نقل کردیم که ایشان گفته بودند «قوله» تصحیف شده و باید «قولنا» باشد. و حال آنکه تصحیف نیست. «قوله» یعنی قول مصنف، نه قول ابویوسف. «قال احمد في آخر الشهر مثل قول المصنف» که ناصری است و میگوید «ان رئی قبل الزوال فهو لليلة القابلة». همین حرف ما شد.

خب احمد میگوید اگر در آخر ماه قبل از زوال دیدید، «لليلة القابلة». یعنی امروز سی ام ماه است. «و في أوله مثل قول من خالفنا»؛ اگر قبل از زوال دیدیم و گفتیم امروز اول ماه است که دیگر قول مخالفین نبود. خالفنا یعنی قول ابویوسف که اگر قبل از زوال دیدید امروز روز اول است. چرا احمد این را گفت؟ «احتیاطا للصوم»؛ احمد کاری کرده که اول ماه و آخر ماه بهخاطر احتیاط، هیچ صومی از مسلمانی فوت نشود. اگر قبل از زوال در آخر ماه دیدیم، «لليلة القابلة»؛ یعنی روز سی ام است و باید روزه بگیریم. اگر اول ماه قبل از زوال دیدیم، نگویید سی ام شعبان است. بلکه بگویید اول ماه مبارک است و روزه را بگیرید؛ احتیاطا للصوم.

یعنی «خالفنا» دقیقاً میگوید ما نگفتیم «لليلة المامضية» و الا حرف درست در نمی آمد. لذا کلمه «خالفنا و احتیاطا» گویا قرینه داخلیه ناصه بود. تردیدی نمی گذاشت که در عبارت ناصریاتی که در دست سید بوده کلمه «مامضية» نبوده. همان کلمه «قابلة»ای بوده که شاگرد ایشان هم در کتاب خلاف آوردهاند.

بازبینی #1
ایجاد شده 7 فوریه 2026 13:59:22 توسط ... .
به روزرسانی شده 7 فوریه 2026 14:00:02 توسط ... .